

10. Изучить молочную продуктивность кобыл новоалександровской породы с учетом принадлежности к линиям и семействам для ведения селекции по этому признаку.

11. Для реализации перспективной программы селекционно-племенной работы с новоалександровской тяжеловозной породой лошадей (Волков Д.А., Новиков А.А., Лютых С.В., ИЖ УААН, Харьков, 2001 г.) разработать перспективные планы работы для отдельных племязаводов и репродукторов.

Библиографический список

1. Лютых С.В. Современное состояние русской тяжеловозной породы лошадей и направления дальнейшей селекции. Дисс. канд. с.-х. наук / ИЖ УААН. –Харьков, 2000. – 153 с.

2. Волков Д.А., Новиков А.А., Лютых С.В. Программа селекционно-племенной работы с новоалександровской породой лошадей. - Харьков, 2001., -79 с.

У статті наведено результати аналізу сучасного стану та визначено перспективні напрями селекційної роботи з новоалександрівською ваговозною породою коней.

The results of analysis of modern status are presented perspective directions of breeding of Novoaleksandrovskaaya heavy draft breed of horse.

УДК:636,1.636,051.636,1:051.636,08,454

ВПЛИВ РІВНЯ ІНБРИДИНГУ НА ПОКАЗНИКИ ВІДТВОРЕННЯ І ПРОМІРИ СТАТЕЙ ТІЛА У КОНЕЙ ГУЦУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ І ЇХ ПОМІСЕЙ

М.Й. Головач

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Викладено результати вивчення впливу рівня інбридингу на показники відтворення і життєздатності одержаного молодняку, а також на проміри статей тіла коней гуцульської породи та їх помісей.

коні, інбридинг, відтворення, проміри тіла

Гуцульське конярство – традиційна галузь тваринництва, розвиток якої дає можливість ефективно використовувати дешеві кормові ресурси гірських регіонів. Витривалість, невибагливість, добра пристосованість гуцульських коней і їхніх помісей до кліматичних і господарських умов створює значний попит як на вітчизняному, так і європейському ринках. Розведення коней гуцульської породи і її помісей зосереджено у передкарпатській, гірськокарпатській і закарпатській зонах Карпатського регіону, де вони займають 80 % від загального поголів'я коней [1], у тому числі 38 % відноситься до чистопородного [2].

Популяція гуцульських коней і їхніх помісей має багатий і різноманітний генетичний потенціал, характеризується великою генотипічною і фенотипічною мінливістю [3].

Зменшення кількості поголів'я коней в Україні, в тому числі і коней гуцульської породи, призводить до збільшення спорідненості і гомозиготності популяції. У практиці розведення коней цей метод використовується з метою генетичної консолідації стада. Небезпека виникнення інбредної депресії у великій мірі впливає на зменшення показників відтворення. Вплив рівня спорідненості стада на показники відтворення і проміри коней вивчали на конях малопольської породи [4], які мають спільне походження із помісним поголів'ям коней Прикарпатського регіону.

Методика досліджень. Матеріалом для спостереження були коні гуцульської породи (n=278) і їхні помісі (1313) протягом 1986-2001 років. Проведено аналіз походження (до четвертого покоління) із застосуванням комп'ютерної програми Opti-mate, вираховано показник рівня інбридингу (F).

Для проведення аналізу кобил виділено в дві групи:

- 1) Кобили (n=1318) 12 репродуктивних сезонів (1986-1997 роки).
- 2) Кобили (n=273) 4 репродуктивних сезонів (1998-2001 роки).

В обох групах матеріал досліджень розміщено в залежності від рівня інбридингу. Проаналізовано наступні репродуктивні показники: жеребність, плодючість, яловість (в процентах від кількості покритих), викидні-аборти і мертвонароджені (в процентах від жеребних), загинувші (лошата які загинули до 5-місячного віку). У залежності від показника інбридингу проведено аналіз біометричних показників промірів статей тіла чистопородних і помісних кобил.

Результати досліджень. Досліджуване поголів'я кобил гуцульської породи характеризується середнім рівнем спорідненості ($F=1.03$ для обох досліджуваних груп). У першій групі кобил рівень спорідненості становить у середньому $F=0.95$. У кобил другої групи рівень спорідненості становить $F=1.08$, який з року в рік зростає. Причиною відповідно низького рівня спорідненості кобил першої групи є численна популяція кобил і періодичне перезакріплення на парувальні пункти жеребців держконюшень.

Аналізуючи репродуктивні показники кобил в залежності від рівня інбридингу, слід відмітити, що навіть при невеликому збільшенні цього показника спостерігається значне зниження жеребності і плодючості, натомість зростає яловість (табл.1).

1. Показники відтворення коней гуцульської породи і їхніх помісей

Рівень інбридингу, F	Кількість кобил	Жеребність, %	Плодючість, %	Яловість, %	Викидні, %	Мертвонароджені, %	Загинули, %
Кобили 1 групи							
0.0	772	88.3	75.4	11.7	7.3	2.7	0.7
0.1-2.0	325	82.4	72.5	13.6	10.7	5.9	8.5
2.1-4.0	142	75.2	67.8	24.8	10.9	7.5	12.4
> 4.1	79	72.7	61.6	27.3	11.4	8.9	13.9
Кобили 2 групи							
0.0	109	78.9	67.5	21.1	10.2	3.1	8.4
0.1-2.0	101	65.8	57.7	34.2	11.4	7.2	9.6
2.1-4.0	45	60.3	53.5	39.7	12.6	8.3	14.7
> 4.1	18	58.4	51.4	41.6	13.5	9.5	15.6

Найбільший спад жеребності спостерігається в маток другої групи (при F 0,1-2,0) на 13,1% та плодючості - на 9,8% проти першої групи. При F 2.1-4.0 жеребність з 65,8% знижується до 60,3%; натомість яловість зростає з 34,2% до 39,7%. При F більше 4.1 жеребність з 60,3% знижується до 58,4%, плодючість з 53,5% знижується до 51,4%, а яловість відповідно зростає з 39,7% до 41,6%. У маток першої групи рівень інбридингу був дещо нижчим і тому показники відтворення становлять відповідно: жеребність 88,3% і 82,4%, плодючість 75,4% і 72,5%, яловість 11,7% і 13,6%. Слід звернути увагу також на зростання, у зв'язку із збільшенням показників спорідненості (F), таких показників як кількість викиднів, мертвонароджених і загинувших лоша́т.

Потрібно відмітити яскраво виражену тенденцію до збільшення спорідненості в популяції. У першій групі кількість маток із нульовим показником (F=0) становить 59,7%, тоді як у маток другої групи – 39,9%.

Проведено аналіз основних промірів кобил досліджуваних груп в залежності від рівня інбридингу. В обох групах маток спостерігається тенденція до зростання основних промірів відповідно до зростання показників інбридингу (табл.2).

2. Проміри статей тіла кобил (M±m), см

Рівень інбридингу	Висота в холці	Коса довжина тулуба	Обхват грудей	Обхват п'ястка
Коби́ли 1 групи				
0.0	142.7 ± 0.49	147.5 ± 0.59	161.5 ± 0.51	17.5 ± 0.15
0.1-2.0	143.5 ± 0.45	149.1 ± 0.50	162.2 ± 0.49	17.4 ± 0.14
2.1-4.0	143.8 ± 0.57	150.7 ± 0.46	161.8 ± 0.41	17.6 ± 0.15
> 4.1	145.1 ± 0.63	152.3 ± 0.65	162.6 ± 0.63	17.9 ± 0.16
Коби́ли 2 групи				
0.0	143.6 ± 0.42	148.3 ± 0.51	162.4 ± 0.59	17.3 ± 0.15
0.1-2.0	144.7 ± 0.46	149.8 ± 0.47	162.9 ± 0.58	17.7 ± 0.12
2.1-4.0	145.1 ± 0.49	150.6 ± 0.50	164.3 ± 0.62	17.8 ± 0.16
> 4.1	146.4 ± 0.58	151.4 ± 0.56	165.6 ± 0.61	17.8 ± 0.18

Висновки. Показники спорідненості кобил гуцульської породи і їхніх помісей характеризуються середнім рівнем (F=1.03). У 1 групі кобил рівень спорідненості середній (F=0.95), тоді як у 2 групі значно зріс (F=1.08). Зростання коефіцієнта інбридингу спричинило зменшення показників відтворення. Найбільший спад показників відтворення спостерігається в маток другої групи, жеребність з 78,9% знижується до 65,8%, плодючість з 67,5% до 57,7%.

Із зростанням показників інбридингу спостерігається тенденція до зростання основних промірів тіла.

Бібліографічний список

1. Marier M. Jansen P. Holovach M. The breeding of Ponies and their use // Mat. Symposium Ukraine - Österreich Landwirtschaft: Wissenschaft und Praxis. – Tschernivci, 2000, P.162.
2. Стефурак Ю.П. Збереження генофонду гуцульської породи коней // Матер. наук. вироб. конф. "Нові методи селекції, відтворення високопродуктивних порід і типів тварин. – К.: Асоціація "Україна", 1996. – С.199.

3. Стоянов Р.О. Осадча Л.В. Головач М.Й. Попадюк С.С. Імуногенетична характеристика коней гуцульської породи. – Розведення і генетика тварин: Міжвід. темат. наук. зб. – К.: Аграрна наука, 2000. – Вип. 33. – С.143-148.

4. Budzynski M. Gangarz J. Wskazniki reprodukcyjne i wymiary biometryczne uwarunkowane poziomem inbrodu u klaczy polkrwi w Statninie Koni Kalnikow. – Ann Univ. Mariae Curie-Sklodowska EE. – Vol XVII. – 26. – Lublin, 1999, P. 199-205.

Показатели инбридинга у кобыл гуцульской породы и их помесей характеризуются средним уровнем ($F=1.03$). В первой группе кобыл уровень инбридинга составляет в среднем ($F=0.95$), тогда как во второй группе ($F=1.08$), то есть значительно увеличился. Увеличение коэффициента инбридинга повлияло на показатели воспроизводства. Наибольшее снижение показателей воспроизводства наблюдается у маток второй группы, жеребость с 78,9% снижается до 65,8%, плодовитость с 67,5% до 57,7%.

С увеличением показателей инбридинга наблюдается тенденция к увеличению основных промеров тела.

Huzul mares and half-breed mares were characterised by relation coefficient ($F=1.03$). The number of inbreed individuals in animal husbandry increases, the value of the coefficient for mares of 1 group is 0,95 and 1,08 for mares of 2 group. The increase in relation causes decrease in reproduction coefficient. Foaling decreases in mares of 2 group from 78,9% to 65,8%, fertility from 67,5% to 57,7%. Together with inbreed increase the biometrics dimensions grow.

УДК 636.1.082:575

ФОРМУВАННЯ МАСИВУ ГУЦУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ КОНЕЙ У ГІРСЬКИХ РАЙОНАХ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

М.Я. Єфіменко, Р.О. Стоянов

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Ю.П. Стефурак

Івано-Франківський інститут агропромислового виробництва УААН

У господарствах Закарпатської та Івано-Франківської областей організовано племінні конєферми гуцульської породи коней. Подані матеріали оцінки поголів'я за екстер'єром та генофондом груп крові.

коні, жеребці-плідники, кобили, гуцульська порода, селекція, лінії, екстер'єр, проміри, генофонд, групи крові

Гуцульська порода коней відноситься до аборигенних гірських порід універсального призначення. Гуцульський кінь добре пристосований до суворого гірського клімату, витривалий у роботі, невибагливий до годівлі та умов утримання.

На сьогоднішній день гуцульська порода коней має досить широке застосування в колективних, фермерських і лісових господарствах, а також в господарстві і побуті громадян. Коні цієї породи мають спокійний норов, досить швидкі і придатні для верхової їзди, тому в багатьох країнах Європи їх